

Høring vedrørende forslag til lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om aktiv socialpolitik, lov om social pension og flere andre love.

Bemærkninger til lovforslaget fra Landsforeningen af Fleks- og Skånejobbere (LAFS)

Forslag til ændringer af aftale om reform af førtidspension og fleksjob

Indledende bemærkninger til reformforslaget

Som udgangspunkt er det vanskeligt at foreslå ændringer i forhold til et reformforslag, som indeholder fundamentale og alvorlige forringelser af en eksisterende ordning. En eksisterende ordning, som har vist sig velfungerende i forhold til at sikre en række borgere med nedsat arbejdsevne adgang til arbejdsmarkedet og deraf følgende inkludering i det sociale fællesskab og den identitet, som deltagelse i arbejdsmarkedet medfører.

De planlagte ændringer af især fleksjobordningen vil bidrage til at øge utrygheden i samfundet for den del af befolkningen, som pga. helbredsmæssige problemer ikke er i stand til at yde 100 % af den indsats, som i dag er krævet for at blive en del af arbejdsmarkedet på ordinære vilkår. Ændringerne er foreslået gennemført i en tid, hvor der på det generelle samfundsmæssige plan er en relativ høj ledighed, som vil være med til at forværre problemernes omfang for personer med nedsat arbejdsevne. Den planlagte reform betyder på en række områder en ligestilling af svagere borgere med nedsat arbejdsevne med øvrige jobsøgere på arbejdsmarkedet og vil gøre det overordentlig vanskeligt at forestille sig, at borgere med nedsat arbejdsevne i større omfang vil kunne finde indpas på arbejdsmarkedet. Reformforslaget lægger op til afskaffelse af kompensationsprincippet, hvilket vil medvirke til øget forskelligheder, som strider mod Handicapkonversationen.

Usikkerheden omkring reformens konsekvenser har tilsyneladende betydet, at forligspartierne har foreslået, at man vurderer reformen og dens konsekvenser efter et år. Vi tager i Landsforeningen af Fleks- og Skånejobbere dette som udtryk for, at man selv indenfor de politiske partier er særdeles skeptisk for så vidt angår reformens konsekvenser. Mange af de gode resultater, som er opnået gennem den eksisterende fleksjobordning, kan risikere at være tabt efter få år, selv om det skulle vise sig, at det er nødvendigt at tilbagerulle reformen på grund af en række utilsigtede konsekvenser.

Vi vil i det følgende nærmere argumentere for de konsekvenser, problemer og mulige løsningsforslag, som vi mener bør indgå i det videre arbejde med en endelig udformning af en reform af fleksjobordningen.

1. Reformforslagets perspektiver i forhold til det rummelige arbejdsmarked

Reformforslaget indeholder ingen overvejelser over eller initiativer i forhold til at sikre et rummeligere arbejdsmarked. Det kan undre, at man vælger at fremsætte et forslag, som ikke indeholder et sådant udviklingsperspektiv. Forslaget indeholder ingen fremadrettede incitamentsstrukturer, f.eks. i form af overvejelser over indførelse af kvoter eller sociale klausuler i forbindelse med offentlige udbud eller lignende initiativer. Fraværet af initiativer i forhold til at sikre et rummeligt arbejdsmarked vil sammen med de øvrige elementer i reformen bidrage til en indskrænkning af det rummelige arbejdsmarked.

Nødvendige ændringer i reformforslaget: Initiativer, som skal være med til at sikre et rummeligere arbejdsmarked med plads til borgere med nedsat arbejdsevne.

2. Manglende motivation for arbejdsgivere til at ansætte fleksjobbere

Med de nye regler, som træder i kraft den 1. januar 2013, skal arbejdsgiverne nu kun betale for antallet af udførte arbejdstimer.

Det er særdeles svært at se arbejdsgiverens motivation til at ansætte medarbejdere i et fleksjob. Med reformen bliver papirarbejdet for det første omfattende. For det andet bliver det dyrere at ansætte en fleksjobber, da tilskuddet fra det offentlige forsvinder. For det tredje skal arbejdsgiveren betale det samme for en ansat på fleksjob på fx 15 timer om ugen, som for en ordinært ansat på 15 timer, uden at blive kompenseret for den usikkerhed, som følger af, at der ofte ikke er vished for den ansattes helbredsmæssige tilstand på længere sigt. Hermed er der en reel risiko for, at det bliver meget svært at finde arbejdsgivere, der vil tilbyde et fleksjob

Nødvendige ændringer: Der er behov for en motivation for arbejdsgiver til at ansætte personer i et fleksjob. Enten i form af en mindre økonomisk compensation eller gennem anden form for compensation som fx udvidelse af den statslige fleksjobordning for tilskudsmodtagere til også at omfatte kommuner og regioner og dermed motivere samtlige offentlige institutioner til at ansætte fleksjobbere.

3. Manglende samfundsøkonomiske beregninger som grundlag for reformen

Reformen er baseret på den forudsætning, at fleksjobbere er blevet en for stor udgift for staten, men hele det økonomiske grundlag for reformen er misvisende og mangelfuldt. Det påpeger blandt andet cand.scient.adm. og medlem af den tidligere Alternative Velfærdskommission Henrik Herløv Lund, som står bag mere end 40 rapporter om økonomi og velfærdsstat, herunder en rapport om reformen af førtidspension og fleksjob. Han kritiserer regeringens regnestykke og kalder fleksjobreformen for en "omgang makværk", fordi den øger uligheden for samfundets svageste uden udsigt til at bringe flere i beskæftigelse: "Regeringen har kun beskæftiget sig med, at fleksjobbere er en stor udgift for samfundet, men man glemmer at fortælle, at fleksjobbere med ordningen bevarer den vigtige tilknytning til arbejdsmarkedet og desuden genererer en stor indtægt for staten", siger Henrik Herløv Lund. Ifølge Beskæftigelsesministeriet koster fleksjobordningen årligt over 10 milliarder kroner. Reformen af førtidspension og fleksjobordningen skal give staten en besparelse på 1,9 mia. kroner i 2020. Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen (S) oplyste dog for nylig i et svar til Folketinget, at selvom ordningen i 2010 kostede 11 mia. kroner, så landede nettoudgifterne på 5,5 mia. kroner, når skatteindtægterne fra fleksjobbere fratrækkes. HK har desuden lavet en beregning, der viser, at de nuværende godt 52.000 fleksjobbere svarer til 20.000 fuldtidsansatte, som producerer en værditilvækst for omkring 11 mia. kroner. Det samlede regnestykke viser dermed, at den nuværende fleksjobordning faktisk ender med et overskud og ikke med det store underskud, som ligger til grund for regeringens fleksjobreform.

Henrik Herløv Lund pointerer, at det er rigtigt, når regeringen lægger vægt på, at antallet af personer på førtidspension og i fleksjob er steget markant. Men man mangler at fokusere på det samlede billede for overførselsindkomster som helhed.

Ifølge tal fra jobindsats.dk, så er der siden 2005 kommet lidt over 17.000 personer mere i fleksjob. Derudover knap 6.000 flere på ledighedsydelse, som venter på et fleksjob. Men samtidig er der sket et fald i personer på både førtidspension, sygedagpenge og revalideringsydelse med samlet 17.700 fuldtidspersoner fra 2005 til 2011.

Nødvendige ændringer: Der bør gennemføres langt mere omfattende økonomiske beregninger af de samfundsmæssige omkostninger ved reformen, idet der er rejst alvorlig tvivl om det samlede nettoresultat ved en gennemførelse af reformen. Det gælder såvel de indtægter for staten, som er baseret på fleksjobberes direkte skattebetaling, afgifter i form af moms ifm. fleksjobberes forbrugsmuligheder, som de utilsigtede virkninger af reformen i form af flere borgere på ledighedsydelse, revalidering, sygedagpenge mv. som fjerner provenu ved reformens gennemførelse.

4. Stavnbinding til nuværende fleksjob

For personer på den nuværende fleksjobordning er der i reformudkastet indbygget en stavnbinding til det fleksjob man er ansat i, fordi lønnen falder markant, hvis den ansatte fyres eller ønsker at skifte job. Det medfører usikkerhed for fremtiden i tilfælde af fyring og det hindrer generelt mobiliteten på et i forvejen fastlåst arbejdsmarked. Den ansatte risikerer desuden at stagnere i arbejdslivet og karrieren og have svært ved at gøre sine interesser og behov gældende overfor en arbejdsgiver, som vil kende den økonomiske klemme, den ansatte fleksjobber sidder i.

Desuden viser aftalens meget detaljerede beskrivelser af, hvornår der er tale om jobskifte, at det bliver vanskeligt administrerbart på det offentlige område, hvor institutioner lægges sammen, afdelinger skifter navn osv. På det private område gælder det samme, når virksomheder bliver opkøbt, organisationerne ændrer sig og jobbene udvikler sig. Der mangler alt i alt klarhed om kriterier for, hvornår der er tale om et nyt job, og det skaber usikkerhed.

Mellem- og højtuddannede fleksjobbere vil som konsekvens af reformen blive stavnsbundet til deres nuværende arbejdsgiver, fordi de kan få svært ved at finde ansættelse på de nye vilkår. Reformen får stor indflydelse f.eks. på akademiske fleksjobberes beskæftigelses- og karrieremuligheder. Det bliver mere bekosteligt fremover at ansætte medarbejdere med det højeste vidensniveau i fleksjob.

Med en markant reduktion af det tilskud, som arbejdsgiver får til at lønne højtuddannede personer visiteret til fleksjob, er der udsigt til et enormt videns spild som følge af reformen.

5. Omlægning af tilskuddet til arbejdsgiver

Reformforslaget omlægger tilskuddet fra compensation til arbejdsgiver for den udbetalte løn til et tilskud på under dagpengeniveau. Tilskuddet aftrappes med en modregningssats på 30 % i takt med at lønnen stiger, indtil en løn før skat på 13.000kr. inklusive pension pr. måned. Når lønnen overstiger 13.000 kr. om måneden, bliver modregningssatsen hævet til 55 procent. Tilskuddet bortfalder helt, når lønindkomsten inklusive pension fra arbejdsgiveren er på 36.400 kroner pr. måned.

(Fleksjobreformen koster højtuddannede og mellemuddannede dyrt dyrt. Hvis fleksjobbere med en akademisk baggrund skifter arbejde eller starter på et fleksjob efter den 1. januar 2013, hvor reformen træder i kraft, kan de miste op til 11.000 kroner om måneden i forhold til i dag.)

Nødvendige ændringer: Den planlagte reduktion i tilskud til fleksjob er diskriminerende for borgere med mellemlang og længere uddannelsesbaggrund. Som minimum bør aftrapningen begrænses til at udgøre max. 30 % for indtægter over 13.000 kr. før skat og den foreslåede modregning på 55 % bør fjernes helt.

6. Uklarhed om grænsen mellem førtidspension og fleksjob

Det er i aftalen uklart, hvor grænsen mellem førtidspension og fleksjob går og hvad visitationskriterierne er.

Det kan forventes, at en række borgere som i dag får tilkendt førtidspension fremover i stedet vil blive placeret i fleksjobgruppen, idet grænserne for hvornår det kan være relevant at få et fleksjob udvides kraftigt, eftersom en vurderet arbejdsevne på ganske få timer ifølge reformen ikke udelukker initiativer i forhold til at blive omfattet af fleksjobordningen i fremtiden. Der er derfor en risiko for, at folk med meget lav arbejdsevne presses til at tage et fleksjob, som de ikke er i

stand til at klare, alternativt at en række borgere placeres i gruppen af fleksjobvisiterede uden udsigt til at komme i beskæftigelse.

Nødvendige ændringer: Der skal formuleres meget klare visitationskriterier for, hvornår personer er berettiget til hhv. førtidspension og fleksjob. Derudover skal personer med lav arbejdsevne sikres mulighed for fortsat at få tilkendt førtidspension uanset alder.

7. Pension

Personer på fleksjob vil både opleve et markant pensionsefterslæb i forhold til ordinært ansatte, og at den tvungne pensionsindbetaling af tilskuddet vil mindske deres nettolønindkomst, som i forvejen ligger langt fra ordinært ansattes indkomst.

Nødvendige ændringer: Pensionsindbetalingen skal ligge ud over det tilskud, som reformen lægger op til.

8. Funktionærloven dækker ikke fleksjobansatte på under 8 timer

Funktionærloven sikrer funktionærer en række minimumsrettigheder i relation til blandt andet barsel, løn under sygdom og beskyttelse mod usaglig afskedigelse. Men funktionærloven kræver ansættelse i minimum 8 timer og derved vil ansatte i fleksjob på under 8 timer ikke være dækket af bestemmelserne i funktionærloven.

Nødvendige ændringer: Fleksjobansatte på under 8 timer skal også være beskyttet af funktionærlovens bestemmelser.

9. Lægefaglig bistand fra klinisk funktion.

Forslag 1.2.13 er ikke tilstrækkeligt præciseret. Det fremgår ikke klart, hvilke målgrupper i hvilket forløb, der sigtes til. Hertil kommer, at læger i klinisk funktion ikke er kommunalt ansatte, således at uvildig lægefaglig assistance kan opnås.

Nødvendige ændringer:

1.2.13 omskrives. Det foreslås, at kommunerne fremover skal rekvirere den nødvendige lægefaglige assistance i sager om tilkendelse af fleksjob og førtidspension via sundhedskoordinatoren i regionens kliniske funktion i forbindelse med sagsbehandlingen. Herved skabes en klar og entydig indgang til sundhedsvæsenet. Kommunerne kan herefter ikke benytte kommunalt ansatte lægekonsulenter eller eksterne lægekonsulenter ved sagsbehandling af visitation til fleksjob og førtidspension.

10. Problemer for selvstændige fleksjobbere

Det er positivt, at der i reformen er mulighed for at tilskud til fleksjobbere med selvstændigt erhverv. Men det er meget beklageligt, at vilkårene for selvstændige fleksjobbere er så dårlige, og at det maksimale tilskud er på 125.000 kroner. Det er markant lavere end den støtte andre fleksjobbere kan opnå, og dermed vil det være svært for selvstændige fleksjobbere at forsørge sig selv ved selvstændig virksomhed.

Nødvendige ændringer: Det maksimale tilskud til fleksjobbere i selvstændige erhverv skal hæves til samme niveau som for andre fleksjobbere.

På det foreliggende grundlag kan Landsforeningen af Fleks-og Skånejobbere (LAFS) ikke anbefale, at reformforslaget gennemføres i sin nuværende form.

Med venlig hilsen
På vegne af LAFS
Landsformand
Hans Dankert